

Kuntien digipalvelukehitys kaipaa resursseja, tukea ja kannustimia, ei sanktioita

7.6.2023

Arto Karilahti, projektipäällikkö, Turvallinen tieto, Turun kaupunki

Wilhelmiina Griep, projektipäällikkö, Turvallinen tieto, Espoon kaupunki

Kuntaliitto ja kolme suurta kaupunkia: Kuntien digipalvelukehitykselle kannustimia ja tukea

- Espoon, Turun ja Lahden sekä Kuntaliiton kehitysjohtajat korostavat 29.5.2023 [yhteisessä kannanotossaan](#), että kuntien digikehittämisen tueksi tarvitaan kannustimia ja tukea

Digipalvelukehitys on kunnissa haastavaa

- Kuntien tavoitteena on toteuttaa laadukkaita ja asiakasystävällisiä digitaalisia palveluja
- Digipalveluiden kehittäminen kunnissa on pitkäjänteistä, merkittäviä investointeja ja korkeaa osaamista vaativaa työtä, jossa riskit pyritään minimoimaan
- Käytössä olevat henkilötietojen käsittelyperusteet ovat rajalliset
- Kunnille ei ole tarjolla ennakoivaa tukea ja neuvontaa tietosuojakysymyksissä

Tietosuojan ja tiedon hallintaan sekä hyödyntämiseen liittyvän lainsäädännön kehittäminen

- Haasteeksi on noussut tiukka kansallinen tulkinta tietojen käsittelyn perusteista
- Esimerkiksi yleinen etu käsittelyperusteena on varsin vähän käytetty julkisella sektorilla ja suostumusta voi käyttää vallitsevan tulkinnan mukaan vain hyvin rajoitetusti
- GDPR:n kansalliset tulkinnat eri EU-maissa poikkeavat toisistaan ja tämän hetkisen tiedon perusteella näyttäisi siltä, että Suomen muista maista tiukempi tulkinta jättää meidät jälkeen tiedolla johtamisessa ja digitaalisten palvelujen kehittämisessä

Kansallisen asiantuntijaryhmän perustaminen

- Kuntien henkilötietojen käsittelyä valvoo tietosuojavaltuutetun toimisto ja valvonta on luonteeltaan jälkikäteistä
- Kunnille ei ole tarjolla toimintaa tukevaa ja ennakoivaa neuvontaa henkilötietojen käsittelyyn ja palvelujen kehittämiseen
- Ehdotamme että Suomeen perustetaan kansallinen asiantuntijaryhmä olemassa olevaan organisaatioon, esimerkiksi Digi- ja väestötietovirastoon, joka yhtenäistäisi kansallista tulkintaa ja antaisi ennakoivaa neuvontaa lainsäädännön tulkintaan liittyvissä kysymyksissä
- Asiantuntijaryhmä voisi esimerkiksi tarjota kunnille mahdollisuuden testata erilaisia digipalvelukehityksen ratkaisuvaihtoehtoja

Tietosuojan resursointi kunnissa

- Regulaatiolla voidaan mahdollistaa henkilötietojen käsittelyä, mutta viimekädessä organisaatiokulttuuri määrittää riittävän tietosuojan tason (roolien selkeyttäminen, vastuunotto)
- Tietosuojan tulee olla sisäänrakennettua ja oletusarvoista: tietosuoja ja tietoturva on huomioitava riittävän varhaisessa vaiheessa ja riittävällä tavalla
- Tietosuojaroolitus ja toimintamahdollisuudet tulee selkiyttää, dokumentoida ja hyväksyttää riittävän ylhäällä organisaatiossa ja roolituksia tulee noudattaa
 - mm. kuka johtaa tietosuojaa - organisaation muu johto vai nimetty resurssi?
 - tukee hyvän tietosuojakulttuurin kehittymistä organisaatiossa
- Tietosuojan tulee olla osa arkipäivän johtamista ja tähän pitää olla saatavilla riittävästi kuntasektorin tietosuojaan erikoistunutta asiantuntijatukea

Kuntien digipalvelukehitykselle kannustimia, ei sanktioita

- Tietosuojan osuus korostuu tärkeänä osana koko palvelukehitystä, samaan aikaan kunnissa on pula tietosuojaresursseista
- Kuntien mahdollisuudet uudistaa ja kehittää palveluitaan on turvattava ennakoivalla tuella, tietosuojalainsäädännön tulkinnan selkeyttämisellä ja riittäväillä tietosuojaresursseilla kunnissa
- Hallinnollisten sanktioiden toteutuminen julkiselle sektorille vaikuttaisi kuntien kokeilukulttuuriin, riskinottokykyyn ja mahdollisuuksiin toteuttaa laajoja digikehityshankkeita

Kuva: Vesa Aaltonen

Kiitos!